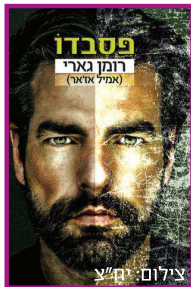

תמיד תהיה לה את פריז

היא ראינה את מארק ג'ייקובס, דפדפה באוסף המלבוסים השמור של איב סן לורן, חקרה את הארכיון האישי של רומן גארי ועכשיו יש לה גם סדרת הרצאות מרתקות על פריז מזווית ייחודית. שיחה עם ד"ר מאיה גז, חוקרת שואה בספרות; מרצה על פריז; דוברת שבע שפות מלטינית ועד יידיש; עיתונאית וגם מרצה באוניברסיטה / שני הראל

הטעות, ומהה. עשיתי בגרות בצרפתית ומאז ועד היום אני לומדת את השפה המופלאה הזאת. שלושה ימים לאחר שהשתחררתי מהצבא כבר ישבתי על ספסלי החוג לשפה וספרות צרפתית, בתוספת חוג - מזרח אסיה ויפנית - באוניברסיטת תל אביב

לקראת סיום הלימודים קיבלה הצעה מהסורבון ללמוד שם על חשבונם. היא הייתה רק בת 24, אבל ידעה שהזדמנות כזו לא מפספסים.

היא נחתה בפריז עם מזוודה ענקית, עמוסה עד אפס מקום במילונים ובספרים בצרפתית, עם שמלה שחורה קטנה אחת, עם ג'ינס ועם סוודר אדום. "זה היה שבוע לפני תחילת הלימודים ולא היה לי אפילו איפה לגור". כמוכן שכמו בכל הסיפורים הטובים גם כאן זה קרה: היא נכנסה לשיעור הראשון באחד מבנייני העתיקים וספוני העץ של הסורבון, המרצה עמד על הבמה, פתח את פיו והיא - לא הבינה אף מילה. "זה רק גרם לי להתאמץ יותר. עם הזמן ועם המון עבודה קשה החלו הציונים הגבוהים להגיע. במקביל, היות וצריך פרנסה, ניסיתי את מזלי ושאלתי ב'גלובס' אם מעניין אותם ראיון עם איב סן לורן. הם השיבו בחיוב וכך התחלתי לכתוב עבורם".

ובכל זאת, זה ממש לא מובן מאליו לראיין את כל האושיות הללו. איך הגעת אליהם? "לקנזו הגעתי בזכות הקשר החם שהיה לי עם הקהילה היהודית הרפורמית בעיר. הרב הכשיר אותי ללמוד ילדים לקראת בר ובת המצווה. אחת האימהות שימשה בתפקיד בכיר בעילית מודלס והזמינה אותי למסיבה. קנזו עמד שם לבד אז ניגשתי אליו ופניתי אליו ביפנית. הוא שמח מאוד שיש לו עם מי לדבר. התיידדנו, הוא הזמין אותי אליו

הראיון הראשון שלה בפריז היה עם איב סן לורן. היא פגשה אותו בסטודיו שלו (וראתה את הכספות שבהן שמורים בגדיו - בטמפרטורה קבועה של 18 מעלות צלזיוס!); את קנזו הכירה במסיבה וקשקשה איתו ביפנית; עם בריז'יט בארדו היא שוחחה ממושכות על בעלי חיים; הראיון שלה עם מארק ג'ייקובס, מעצב לואי ויטון המיתולוגי, נותר עד היום היחיד מול מראינת ישראלית; ויויאן ווסטווד הזמינה אותה לתצוגת אופנה שעשתה בבית של קארל לגרפלה, מעצב הבית של שאנל; ואת אומה ת'ורמן היא מתייגת כמתוקה אמיתית. קבלו את ד"ר מאיה גז, 36, חוקרת היבטים של שואה בספרות; מעבירה הרצאות מרשימות על פריז, שהיא ללא ספק העיר שלה; דוברת שבע שפות מלטינית ועד יידיש; וגם מרצה באוניברסיטה.

הפגישות הבלתי שגרתיות שתוארו לעיל, אלה ועוד רבות נוספות, הפכו לכתבות שכתבה גז תחת הכותרת "כתבתנו בפריז" של עיתון העסקים "גלובס" בעת לימודיה לתואר דוקטור בסורבון; "בבוקר נברתי בארכיונים ובספריות כדי להשלים את הדוקטורט, ובערב יצאתי לפגוש, להכיר ולראיין את צמרת תעשיית האופנה והחיים הטובים בפריז. זה היה דיסוננס של ממש, אבל כיף לא רגיל. אלה חוויות שעיצבו אותי ושממלאות את עולמי עד היום".

פריז? סורבון? מההתחלה בכקשה. "נולדתי וגדלתי בתל אביב, ואיש לא דיבר איתי צרפתית עד שהגעתי בגיל 12 לגימנסיה הרצל. כבר בשיעור הצרפתית הראשון הבנתי שנפתח בפניי עולם מלא ועסיסי, לא הבנתי איפה הוא היה עד עכשיו. מה שכן הבנתי, זה שאני הייבת לתקן את

צילום: גילי חן, צולם ביערות הכרמל

כל הזמן הזה, כעשר שנים, את חיה על גדות הסייף.
 "ונוצרת כל רגע. ריגש אותי לראות אותם, את הצרפתים, נהנים מהחיים הטובים ולא מתנצלים על כך. לאורך כל שנות שהותי שם הקפדתי שיהיו לי חברים צרפתים לצד חברים מכל העולם. רציתי לחוות את החוויה האולטימטיבית של לחיות את החיים המקומיים. החברים הפריזאים שלי אהבו להסתובב איתי כי הכרתי להם מקומות שאפילו הם לא ידעו על קיומם. התנהלתי שם רק ברגל. בכל בוקר לסורבון ובחזרה, כשבדרך גיליתי אינספור מקומות מופלאים. אני יודעת בדיוק מאיזו חנות יוקרה אפשר לראות את כל העיר ממעוף הציפור ואיזו מסעדה מפורסמת שישראלים אוהבים מאוד הייתה בעבר בורדל. בפריז יש הכל".
ובכל זאת את כאן, בישראל.
 "נכון, אבל כדי לא לאבד את הקשר יצרתי סדרת הרצאות שהן בבחינת הלב הצרפתי שלי. יש הרצאה גסטרונומית, שנולדה לאחר פגישה עם נשיא מישלן שלימד אותי איך לאכול כמו צרפתי. הוא הסביר לי למה צרפתים אוכלים רגלי צפרדע ואיזו גבינה מגדלת פרווה כשמלטפים אותה; הרצאה אחרת עוסקת באופן שבו השפיעו מאהבות הנשיאים הצרפתים על המדינה, ולמה הם כאומה לא מוכנים להתרגש מסיפורי אהבהים למיניהם; יש גם הרצאה על מקומות סודיים בפריז שאפילו הצרפתים לא מכירים; הרצאה על החיים הטובים".
מי קהל היעד של ההרצאות האלה?
 "אנשים שרוצים לצאת למסע של תיירות כורסה. בלי לצאת מהבית אני לוקחת אותם איתי לטיול וירטואלי בן שעה בפריז, כולל המראות, הצלילים, הריחות והטעמים. יש כאלה שמתכוונים לנסוע ורוצים לחוות את פריז האחרת, זו שלא הכירו בכל הטיולים המסורתיים שלהם; הם עוברים חוויה מהנה וייחודית שבה הם מרגישים, טועמים וחיים את הרגע המיוחד הזה של פריז. לפריז יש צבע, ריח ותוכן שאין בשום מקום אחר. אנשים יוצאים מההרצאה ומשהו מפריז נשאר לשכון בנפשם".

אתם בדרך לפריז? מעוניינים בכמה טיפים שיאפשרו לכם לחוות את החיים בצרפתית כפי שחווה אותם מאיה גז?
היכנסו לאתר: mayaguez.co.il

הביתה ויצאה מזה כתבה בת עשרה עמ' ב'לידי גלובס'. לאחרים פשוט התקשרתי כי עניין אותי לכתוב עליהם. ידעתי שבריו'ט בארדו, למשל, רוצה מאוד לדבר על נושא הגנת בעלי החיים שהיא מקדמת, אז זה היה הנושא המוצהר של הראיון".
 בשלב הזה של השיחה בינינו, אני כבר מבינה. גז היא כזו, הופכת כל פסגת הר בלתי נגישה למין משהו שכל צריך בשבילו זה פשוט... להתקשר. והיא עושה את זה עם כל כך הרבה חן אינטליגנטי, מעורן אך נחוש, שלא נותר לי אלא להשתכנע: מדובר בהישגיות בלתי מתפשרת, אבל עם שיק צרפתי אמיתי ועמוק.
 ואם כבר שיק צרפתי ועמוק, כאן המקום להזכיר את הדוקטורט שלה על הסופר רומן גארי. "הוא סופר מופלא עם סיפור חיים יוצא דופן. אני אוהבת לזכור ולקדם דווקא את אלה שנשכחו, את אלה שזנחנו ולתת להם הזדמנות חדשה. בצרפת הוא סופר נשכח למדי, אף שהיה סופר פופולרי שכתב ושפרסם רבי מכר רבים. גארי הוא גבר שאני 'מבלה' איתו כבר יותר מ-15 שנה. אנחנו גם קצת דומים: שנינו הגענו לצרפת עם זהות יהודית חזקה, שנינו זרים שבעצם רצו מאוד להיות צרפתים - והצליחו".
 הדוקטורט, אם לסכם עבודה מפוארת בשני משפטים, עוסק בדמויות היהודיות, בניצולי השואה ובדגש על הדמות הנשית בספריו של גארי. הזונה היהודייה, אם לדייק, קיבלה אצל גארי את העוצמה לבחור ולהניע, להציל ולנצח. או כמו שגז מיטיבה לקבוע: "גארי היה חלוץ מגדרי".
 כדי לקבל את התמונה כולה יצרה גז קשר עם בנו היחיד של הסופר, אלכסנדר דייגו גארי. היא שלחה מכתבים לכל הכתובות שמצאה, עד שהוא ענה לאחד מהם. זאת ועוד: הוא התיר לה - ורק לה - להיכנס למנזר ארדן שבעיר קאהן, שם הופקד ארכיונו של הסופר: "ישנתי בחדר הנזירות כחודש ימים, ובמהלכו עברתי על 40 ארגזים של חומרים כתובים ובהם סודותיו הכמוסים ביותר, החל מחוזים עם הוצאות ספרים וכלה במכתבי אהבה".
 על עבודתה זו, שפורסמה כספר בצרפת, היא קיבלה כמה פרסים ומלגות. החודש מתפרסמת לראשונה בארץ אוטוביוגרפיה דמיונית שכתב גארי, "פסכרו", בהוצאת כתר. גז כתבה את ההקדמה לספר.

